

SZAJOL KÖZSÉG

KÖZBIZTONSÁGI ÉS BŰNMEGELŐZÉSI

KONCEPCIÓJA

2014.

I. Bevezetés

Magyarországon a bűnözés a rendszerváltást követően robbanásszerűen növekedett, és sajnálatos módon sok új elemmel is bővült a bűncselekmények palettája. A már szinte „hagyományosnak” mondható személyi és vagyon elleni bűncselekmények mellett megjelent az ún. kiber bűnözés, amely nagymértékben épített és épít a társadalom számítástechnikai ismereteinek hiányosságaira, a lakosság anyagi és egzisztenciális helyzetének kiszolgáltatottságára és nem utolsósorban az emberek hiszékenységre. A bűncselekmények közvetlenül sértik a lakosság vagyon és személyi biztonságát és kedvezőtlenül befolyásolják az életminőséget. A társadalom és az állampolgárok önvédelmi rendszerében, mechanizmusaiban az elmúlt időszakban nem következett be ilyen ugrásszerű változás, és mai napig jellemző maradt, hogy az emberek csak a már bekövetkezett eseményekből, azok káros tapasztalataiból szűrik le a tanulságokat és hajlamosak esetleg a változtatásra.

A közbiztonsághoz, a biztonságos élethez való jog alkotmányos alapjog, azonban nyilvánvalóvá vált, hogy az állam a maga eszközeivel nem minden esetben képes maximális mértékben garantálni polgárai számára a biztonságot, és megvédeni őket az esetleges áldozattá válástól. Az is nyilvánvalóvá vált, hogy a jó közbiztonság nem valósítható meg kizárólag a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás hagyományos rendszerében, szükséges, hogy a társadalom kihasználja az önszerveződő képességében rejlő lehetőségeket, saját maga is hozzájáruljon a közbiztonságot és a társadalmi együttélést veszélyeztető cselekmények megelőzéséhez, illetve lehetséges káros hatásainak csökkentéséhez.

A közbiztonság a társadalmi együttélés rendjének jogilag szabályozott tényleges állapota, amely befolyásolja nemcsak a polgárok mindennapi életét, hanem az adott település idegenforgalmát, az életminőséget, a gazdasági élet szereplőinek beruházási szándékát. A közbiztonság szervezeti, személyi, pénzügyi feltételrendszerének megteremtése elsősorban állami feladat, de ezen belül jelentős szerepe van az önkormányzatoknak és a lakossági civil szerveződéseknek.

A biztonság másik fő eleme a bűnmegelőzés. Az Európai Unió Tanácsa 2001. május 28-án hozott döntése értelmében „a bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjék az a bűnalkalmak csökkentésével, bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével”. A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia is azt az elvet követi, hogy mérsékelni kell a bűncselekményeket előidéző okok hatását, csökkenteni kell a sértetté válás veszélyét, növelni az egész közösség biztonságát, ezzel javítva az élet minőségét és az emberi jogok érvényesülését. Mindezeket keresztül a bűnmegelőzési stratégia nagyban képes hozzájárulni a gazdaság fejlődéséhez, a piacok biztonságos működéséhez, a bűnözés okozta erkölcsi és anyagi károk mérsékléséhez. Ezekre a problémákra fókuszált a képviselő-testület, amikor megalkotta jelen koncepcióját.

II. A koncepció célja

A koncepció célja: Szajol község közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégiájának megfogalmazása, a megvalósítandó célok, ezen belül a prioritások kijelölése, a végrehajtás metodikájának, személyi, anyagi, pénzügyi kereteinek meghatározása, ezáltal biztosítva az alapvető emberi jogok érvényesülését, egyúttal elérhetővé téve polgárainak számára a lehetőségekhez képest a maximális közbiztonságot, megakadályozni az áldozattá válást.

A koncepció megvalósítását befolyásoló tényezők (SWOT elemzés)

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Jó természetföldrajzi adottságok	Kettéosztott településszerkezet (4. számú főút)	A jól kiépített intézményrendszer növelheti a település demográfiai megtartó erejét	A válság által sújtott közép- és alsóbb társadalmi rétegek teljes elszegényedése
Jó térségi elhelyezkedés (Szolnok, Törökszentmiklós, Budapest, Kecskemét közelsége)	Kevés munkalehetőség a településen	Turisztikai lehetőségek kihasználása	A jó települési adottságok vonzóak lehetnek nem kívánatos bűnöző elemek számára
Jó infrastrukturális ellátottság	Az elhúzódó gazdasági válság több családot sodort a perifériára	Új kis- és középvállalkozások letelepítése	Az oktatási-nevelési intézmények dolgozóinak kiszolgáltatottsága az intoleráns szülői és gyermeki magatartásokkal szemben
Kiépült és jól működő intézményrendszer	Értelmiségi és fiatal szakemberek elvándorlása	Kistérségi együttműködési lehetőségek kihasználása, különös tekintettel a kábítószer és az alkohol elleni küzdelemre	Ismeretlen összetételű, még nem regisztrált tudatmódosító szerek megjelenése a fiatalok körében
Jó közlekedési adottságok	Jelentős átmenő forgalom, közlekedési veszélyforrások	Európai Uniós, valamint hazai pályázati lehetőségek kihasználása a bűnmegelőzés és a közbiztonság területén	Félelemből vagy más okból fel nem tárt családon belüli erőszakkal kapcsolatos esetek számának növekedése
Jól működő települési civil önszerveződések	Térfigyelő rendszerek kiépítettségének alacsony szintje	A civil szervezetek programjainak felhasználása a bűnmegelőzés területén	A térfigyelő kamerarendszer működése és a személyiségi jogok érvényesítésének lehetséges ütközései
A közbiztonság általános helyzete jó	A tranzitbűnözés kialakulása, növekvő mértéke	A térfigyelő kamerarendszer kiépítésének folytatása a frekvenciált területeken	

Erősségek	Gyengeségek	Lehetőségek	Veszélyek
Megfelelő együttműködés az állami, önkormányzati és civil szervezetek között	Az egészségkárosító szerek gyors terjedése (drog, alkohol, dohány)		
Működőképes kis- és középvállalkozói szféra			

III. Alapelvek

a) Az emberi méltóság és az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása

A bűnmegelőzés olyan felelősséggel járó, szabályozott keretek között végzett tevékenység, amelynek érvényesítése során feltétlenül tiszteletben kell tartani az emberi jogokat, és érvényre juttatni az alkotmányos jogállam elveit.

b) Arányosság elve

A megelőző tevékenység és a beavatkozás során, különösen a módszer megválasztásakor figyelemmel kell lenni az arányosság elvére, törekedni kell az egyéni autonómia és a közösségi igények, a közösségi kontroll egyensúlyára.

c) Diszkrimináció elkerülése

A társadalom bűnmegelőzési rendszere a társadalmi igazságosság elvén alapul, melynek során törekedni kell a kirekesztés, diszkrimináció, előítélet bármely válfajának és formájának elkerülésére.

d) Megbélyegzés elkerülése

A bűnmegelőzési tevékenység során tiszta és világos felelősségi viszonyokat kell teremteni a résztvevők szerepének pontos rögzítésével és el kell érni a bűnözés és az áldozattá válás csökkenését, miközben a bűnmegelőzés eszközzrendszere mindvégig a jogszabályi keretek között mozog, elkerülve a kényszerítő vagy megbélyegzést eredményező módszereket.

IV. A koncepció jogi alapjai

- a) Magyarország Alaptörvénye
- b) Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- c) a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény
- d) a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. Törvény (továbbiakban: Rtv.)

- e) A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013-2023) szóló 1744/2013. (X. 17.) Kormányhatározat

V. Alapgondolatok

a) Az önkormányzás lényege

Magyarország Alaptörvényének 31. cikke szerint „Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása értelmében helyi önkormányzatok működnek”. A helyi önkormányzás a település, valamint a megye választópolgárai közösségének a joga, a helyi népakarat és érdek érvényre juttatásának eszköze, amely biztosítja az állampolgári felelősségérzet érvényre kialakulását és a közösségi alkotó együttműködés létrejöttét. Ebbe az érdekcsoportba tartozik a választók életminőségét befolyásoló helyi bűnmegelőzés és közbiztonság is.

b) A megelőzési felfogás

A bűnözés okai és feltételei között meg kell említeni:

- a szociális ellátottságot
- az egészségügyi és közigazgatási fejlettséget
- a műveltségi, kulturális szintet,
- az igazságszolgáltatás pontosságát, gyorsaságát,
- a munkanélküliség mértékét, a leginkább érintett rétegeket,
- a település általános gazdasági helyzetét,
- a létminimum szintje alatt, vagy annak közelében élők számát,
- a lakáshelyzetet.

A makrokörnyezet mellett a személyiség kialakulását is közvetlenül befolyásoló mikrokörnyezet – a család, az iskola, a munkahely, a rokon és baráti kapcsolatok, a helyi szórakozási, kikapcsolódási lehetőségek, a helyi kultúra, szokások, hagyományok – nagyban befolyásolják a bűnözés kialakulási lehetőségeit, annak mértékét és minőségi jellemzőit.

A megelőzési tevékenységnek mind a makro, mind a mikrokörnyezetben fellelhető okokra figyelemmel kell lennie. A megelőző munka elsősorban állami, önkormányzati feladat, azonban megfelelő társadalmi bázis mellett meghatározott szerepük lehet a társadalmi önszerveződéseknek, civil szervezeteknek, valamint az egyéni felkészültségnek, problémamegoldó képességnek. Fontos, hogy az egyes területek tevékenysége nem mosható össze, a feladatokat egymástól csak korlátozott mértékben lehet átvállalni, ezért minden szervezet a saját feladatkörében meghatározott jó színvonalú munkájával képes biztosítani a megelőzésre vonatkozó társadalmi elvárásokat.

Közvetlen megelőzési cél:

- a bűncselekmények meghatározó, közvetlen okainak megszüntetése.

Közvetett megelőzési célok:

- a bűnözővé válás megelőzése,
- a tettenérés kockázatának növelése,
- a lehetséges bűnalkalmak feltárása, azok csökkentése,
- áldozati-sértetti károk mérséklése,
- a bűnözőktől való félelem csökkentése.

A bűnmegelőzés kiemelt célcsoportjai:

- gyermekek, fiatakorúak, fiatal felnőttek,
- a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi réteghez tartozók,
- időskorúak.

VI. Helyzetelemzés

a) Társadalmi demográfiai helyzetkép

Szajol község lakosságának létszáma nagyjából 4000 fő körül alakul, évenkénti enyhe népességcsökkenést mutatva. Viszonylag magas az időskorú lakosság, azaz a 60 év felettek aránya. Bár a születések száma az elmúlt években kisebb fokú emelkedést jelez, valószínűleg az elvándorlásoknak és Szajol földrajzi helyzetének tulajdonítható, hogy az összlakosság létszáma mégis évről évre csökkenő tendenciát mutat.

A lakosság összetétele viszonylag homogénnek mondható, nemzetiségi vagy kisebbségi népcsoportokhoz tartozó réteg jelenléte nem mutatható ki. Viszont növekvő problémát jelent a mélyszegénységben élők számának növekedése, amely az önkormányzat szociális ügyeinek statisztikai adataiból egyértelműen kimutatható. A szociális rászorultság óriási veszélyforrást jelent az áldozattá válás szempontjából, melyet a bűnözők ki is használnak.

b) Bűnügyi helyzetkép

Szajol község bűnügyi helyzetére is jellemző az országos tendencia, amely tulajdonképpen folyamatos emelkedést mutat. Az alábbi táblázat az elmúlt években regisztrált bűncselekmények adatait tartalmazza:

Regisztrált bűncselekmények száma	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	57	50	68	80	84	93

(forrás: Egységes Nyomozó Hatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztikai Rendszer (ENYÜBS))

A bűncselekmények struktúrájában továbbra is a vagyon elleni bűncselekmények a meghatározóak, amely az összes bűncselekmény több mint 70 %-át teszik ki. A Vagyon elleni bűncselekményeken belül továbbra is a lopás dominál, ezen belül is a településre jellemző közlekedési viszonyok miatt a kerékpárlopás. Ebben azonban továbbra is jelentős szerepet játszik a tulajdonosok hanyagsága, mivel sok esetben lezáratlanul hagyják közterületen a járművet. Valamelyest csökkent a besurranásos

lopások száma, bár az áldozattá válás potenciális lehetősége így is nagy, mivel az emberek jó része a minimális vagyonvédelmi intézkedést sem teszi meg (nyitva hagyott lakásajtó, kapu, riasztó hiánya). Továbbra is probléma az alkohol és a drogfogyasztás, valamint az ezzel általában együtt járó deviáns magatartás, amely fokozottan veszélyes a társadalomra és a köznyugalomra. Összességében azt lehet mondani, hogy bűnügyi helyzet tekintetében a település jóval az országos átlag alatt áll, amely önmagában pozitív adat, viszont a megelőzés szempontjából fontos tudatos lakossági magatartás még mindig nem éri el a megkívánt szintet.

Vagyon elleni bűncselekmények számának alakulása	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	35	37	51	56	62	43

(forrás: Egységes Nyomozó Hatósági és Ügyészégi Bűnügyi Statisztikai Rendszer (ENYÜBS))

	2011	2012	2013
Személy elleni	2	4	n.a.
Közlekedési	3	7	n.a.
Házasság, család elleni	1	2	n.a.
Közrend elleni	10	8	n.a.
Államigazgatás elleni	4	0	n.a.
Gazdasági	4	1	n.a.
Vagyon elleni	56	62	n.a.

(forrás: Egységes Nyomozó Hatósági és Ügyészégi Bűnügyi Statisztikai Rendszer (ENYÜBS))

VII. A közbiztonság feladatellátása

a) Az állam szerepe

Az Alaptörvény szerint a Kormány kötelessége a közrend és a közbiztonság védelmét szolgáló intézkedések foganatosítása, a bűnüldözés és az igazságszolgáltatás rendszerének működtetése. A bűnüldözés a már megtörtént bűncselekményekre reagál, a közbiztonságot növelő hatása csak közvetett módon érvényesül. Az arányos büntetés azonban a bűnisméltés megelőzésében vagy esélyének csökkentésével javíthatja a közbiztonságot. A bűnüldözés, mint állami feladat keretében ki kell alakítani az együttműködés szervezeti feltételrendszerét, az országos bűnmegelőzési programok stratégiai elképzeléseit pedig területi, majd helyi szintre kell tovább lebontani. A bűnmegelőzés eredményes megvalósítása érdekében a Kormánynak és a helyi önkormányzatoknak, valamint a helyi közintézményeknek, társadalmi és civil szervezeteknek, egyházaknak szorosan együtt kell működniük, szükség szerint bevonva az üzleti és a gazdasági élet szereplőit is. Ennek koordinálására hozta létre a Kormány az 1087/2011. (IV. 12.) Korm. határozatban a Nemzeti Bűnmegelőzési

Tanácsot. A Tanács jelentős szerepet vállalt a már említett Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia kidolgozásában.

b) Megyei feladatellátás

A bűnmegelőzési stratégia következő lépcsőfoka a feladatok területi szintű leképezése, amely elsősorban a rendőrkapitányságok, a helyi önkormányzatok, a térségi gazdasági élet képviselőinek az együttműködését jelenti, bevonva olyan speciális szervezeteket is, mint a polgárőrség, a vadásztársaságok, a mezőőri szolgálat.

A bűnmegelőzési felvilágosító munka során kiemelt szerepe van a vagyonvédelemnek, így megnövekedett a jelentősége az elmúlt időszakban a vagyonvédelmi kérdésekkel foglalkozó cégekkel kialakítandó viszonyrendszernek. A vagyonvédelem kérdésköréhez kapcsolódnak a pénzüzetek, az azok által elhelyezett ATM-ek, amelyek ugyancsak potenciális veszélyforrást jelentenek a bűnözés szempontjából.

c) Önkormányzati feladatok

Az Möt. különleges lehetőséget adott az önkormányzatok kezébe az által, hogy bizonyos feltételek esetén saját szervezet létrehozásával gondoskodhat a helyi közbiztonságról, vagyonának, más értékének védelméről. Ez természetesen csak az illetékes rendőr-főkapitánysággal együttműködve, annak jóváhagyásával történhet meg. Az Rtv. III. fejezete részletesen meghatározza a rendőrség és a helyi önkormányzatok kapcsolatrendszerét, amely a bűnmegelőzés szempontjából kulcsfontosságú. Az önkormányzatnak, mint a helyi közszolgáltatások első számú szereplőjének, kiemelt szerepe van a helyi bűnmegelőzés irányvonalának kialakításában, a feltételrendszer megteremtésében. A helyi bűnmegelőzés személyi és szervezeti keretei igen széles alapokon nyugszanak, magában foglalva a rendőrség mellett a polgárőrség képviselőit, a pedagógusokat, a védőnőket, a háziorvosokat, a gyermekvédelem szakembereit, a szociális és családsegítő ellátó rendszerben dolgozókat ugyanúgy, mint az alkohol és drogfogyasztás megelőzésében és kezelésében résztvevő legfontosabb szereplőket. Ugyanakkor a helyi gazdasági szféra képviselői számára is egyértelművé kell tenni, hogy vagyonuk, alkalmazottaik és ügyfeleik biztonságának védelme nem csak közfeladat, hanem az ő érdekük is, és igényli a hathatós, tevékeny közreműködésüket.

Önkormányzati lehetőségek, feladatok:

A településen élők szubjektív biztonságérzetének és tényleges biztonságának érdekében fontos, hogy az önkormányzat:

- a) felismerje, hogy személyi és vagyoni biztonság nélkül nem beszélhetünk szabadságról, a biztonságos környezetben élés alapvető emberi jog;
- b) felismerje, hogy a bűnözés megelőzése nemcsak költséghatékonyabb megoldás, mint a bűncselekmények megtorlása, hanem egy olyan a kor követelményeinek megfelelő szemlélet, amely az emberi méltóságra helyezi a hangsúlyt;
- c) törekedjen arra, hogy a bűnözés megelőzésének és visszaszorításának ügye elsőbbséget élvezzen és az ehhez szükséges források a lehetőségekhez képest rendelkezésre álljanak;

- d) segítsen kialakítani azt a fajta állampolgári magatartást, gondolkodást, amelyben már egyértelműen tudatosul, hogy a jogok mellett minden ember felelősséggel is tartozik, mert kölcsönösen kell felelősséget vállalni a település állampolgárainak épsége és lelki nyugalma érdekében;
- e) teremtsen meg és működtesse az önkormányzati és a civil bűnmegelőzés korszerű intézményi formáit, és rendszeresen kövesse nyomon, értékelje az elvégzett munka hatékonyságát;
- f) meg kell értetni a mindennapi élet valamennyi szereplőjével, hogy a lakókörnyezet biztonságosabbá tétele olyan összetett folyamat, amely a legkülönbözőbb területeken működő szervezetek közös fellépését és együttműködését igényli.

d) A települési intézmények feladatai

Az önkormányzat mellett jelentős feladatok hárulnak bűnmegelőzés szempontjából a helyi intézményekre, ideértve az óvodát, az általános iskolát, a közösségi házat, de ide sorolhatjuk az orvosi ellátást vagy a védőnői ellátást biztosító intézményeket is. Ezek azok a közösségi intézmények, amelyek valamely szegmensben keresztül mindenképpen kapcsolatba kerülnek valamely helyi társadalmi réteggel és rálátással bírnak a problémákra, a szükséges beavatkozási pontokra. Az itt dolgozó szakemberek különleges felelőssége, hogy nyomon kövessék, adott esetben feltárják és jelezzék a megfelelő szervek felé a helyi társadalmi problémákat, azokat a neuralgikus pontokat, amelyek generálhatják az áldozattá válást.

e) Civil társadalmi feladatok

Mint ahogy korábban már említésre került, az állam és annak területi helyi szervei önállóan nem tudják maximális szinten biztosítani sem a közbiztonságot, sem a bűnmegelőzést. Ennek a rendszernek kihagyhatatlan elemei a helyi társadalmi civil szervezetek. Ezek azok a szervezetek, amelynek tagjai ténylegesen lefedik a település valamennyi széles társadalmi rétegét, így valamennyi veszélyeztetett elemmel kapcsolatba kerülnek és hatékony informális kapcsolatrendszerüknek köszönhetően sokkal hatékonyabb a rálátásuk a probléma rendszerekre. Az állampolgárok önkéntes szerveződése garantálhatja, hogy semmilyen települési társadalmi probléma nem marad rejtve, és a kapcsolatrendszerükön keresztül a részletek feltárása és a hivatalos szervek felé történő továbbítása is megvalósul. A közbiztonság és a bűnmegelőzés szempontjából kiemelkedő szerepe van a helyi polgárőr egyesületnek, amely évek óta igen jó hatásokkal képes kiegészíteni a hivatalos szervek bűnüldözési és bűnmegelőzési tevékenységét. Tagjainak önszerveződésen alapuló áldozatos társadalmi munkája az egyik záloga jelen stratégia megvalósulásának.

VIII. A lakosság szubjektív biztonságérzete és a média szerepe

A bűnözéstől való, valóságon alapuló vagy képzelt félelem érzékenyen érinti a lakosságot, emellett érezhetően csökkenti a lakosság és annak közösségei egymás iránt érzett bizalmát, nem beszélve arról, hogy kedvezőtlen hatásai vannak a gazdasági fejlődésre, az üzleti életre, a befektetésekre, és általában rontja az élet minőségét.

A biztonságérzet hiánya a bűnözéstől, az áldozattá válástól való félelem jelen van az állampolgárok körében és különösen sebezhetőek ebből a szempontból az idős emberek. A mindennapi életben jellemzően nem is a bűnözés legsúlyosabb formái okozzák a legnagyobb aggodalmat, hanem azok a mindennapi életben jelenlévő kisebb súlyú, ugyanakkor leginkább káros bűncselekmények, mint például a besurranásos lopások, vagy a magukat valamely szolgáltató képviselőjének kiadó bűnözők által elkövetett magánlaksértések, lopások.

A klasszikus bűnelkövetés mellett tovább növeli a lakosság félelmét a globalizációból, az Európai Unión belüli belső határok viszonylagos nyitottságából adódó nemzetközi bűnözés terjedése, amelynek során korábban szinte nem is létező bűncselekmény típusok veszélye jelent meg, mint például a terrorizmus vagy a rasszizmus.

Az állami és helyi társadalmi szervezeteken kívül az új típusú közbiztonságot veszélyeztető tényezők megismertetésében jelentős szerepe van a médiának. A büntényekről szóló híradások már a társadalmi kommunikáció és a média elmaradhatatlan alkotórészeivé váltak, sokszor az indokoltnál is nagyobb terjedelemben foglalkozva a kriminál jellegű történésekkel. Az elmúlt években történtek kormányzati intézkedések arra vonatkozóan, hogy az egyes közszolgálati jellegű tudósításokban kisebb legyen az aránya a rendőrségi híreknek, de érezhető változást nem lehetett tapasztalni. Ezeknek a felvilágosító, megelőző jellege egyértelműen kimutatható, azonban túlzott mértékben alkalmazva a lakossági félelmeket erősíthetik meg. A média felelőssége tehát a tájékoztatásban, az információközlésben, a veszélyek feltárásában elengedhetetlen, azonban érezhető elmozdulás kellene a pozitív, megelőző jellegű példák bemutatása felé is.

IX. Célok, prioritások

- a) A személy elleni erőszakos bűncselekmények visszaszorítása, megelőzése, megakadályozása.
- b) A közintézmények, műemlékek, környezeti értékek védelme.
- c) A szenvedélybetegségekkel összefüggő közbiztonságot veszélyeztető cselekmények megakadályozása, visszaszorítása.
- d) A vagyonvédelemmel kapcsolatos felvilágosító tevékenység javítása, a besurranásos lopások megelőzése.
- e) A mezőgazdasági területek, a hobby kertek, a vállalkozások telephelyeinek védelme, a termény és állat lopások megelőzése.

- f) A településen sorra kerülő sport és kulturális jellegű rendezvények biztonságos lebonyolítása.
- g) A közterületek, parkok, játszóterek rendjének és tisztaságának megőrzése, az eszközök állagmegóvása, kamerás térfigyelő rendszerek további bővítése.
- h) A közlekedés biztonságával és a baleset megelőzéssel kapcsolatos sajátos helyi feladatok megoldása.
- i) A település tűzvédelmével és katasztrófavédelmével összefüggő propaganda tevékenység kiterjesztése.

X. Beavatkozási területek

a) Gyermek és fiatalkorúak védelme

A társadalom szempontjából kiemelkedő jelentőségű a jövő generációjának tudatos nevelése. Fontos, hogy a gyermekek már egész fiatal korban megismerkedjenek azokkal a helyzetekkel, amelyek révén bűncselekmények áldozataivá válhatnak. Ismerjék meg a rájuk leselkedő veszélyeket, ismerjék meg azokat a káros anyagokat, amelyek révén függőségi viszonyba kerülhetnek és az erre szakosodott bűnözői réteg számára kiszolgáltatottá válhatnak (pl.: drogfogyasztóból lett kényszerdíler). E tekintetben központi szerepet töltenek be a pedagógusok és a speciális szakszolgálatok szakemberei, akik már ebben az életkorban képesek pozitív irányba befolyásolni fiataljaink gondolkodásmódját. Ez a feladat mind a tanmenetbe építve, mind külön foglalkozások keretében, szakemberek közreműködésével megvalósítható.

A fiatalkori bűnmegelőzés másik fontos területe a család, illetve a család és a hivatalos szervek, intézmények kapcsolatrendszer. A nevelés az áldozattá válás veszélyének feltárása a családban kezdődik, amelyet kiegészít az intézményszerű megelőzés, ezáltal, illetve ezek együttműködésével alakítható ki a gyermekekben az egészséges veszélyérzet és a felelősség.

Melyek azok a tényezők, amelyek javíthatják e téren az eredményeket, csökkenthetik a gyermekek számára a veszélyeket?

- a dinamikus, szakmailag felkészült iskolai vezetés, az erős központi és közösségi támogatás,
- a világos, mindenki által elfogadott célrendszer,
- a szakmailag magas színvonalon teljesítő, stabil tanári kar és segítő személyzet,
- erős és hatékony szülői részvétel és támogatás a célok megvalósításában,
- a helyi gazdasági és egyéb civil szervezetek aktív együttműködése az oktatási-nevelési intézményekkel,
- az iskolán kívüli testületek aktív támogatásának ösztönzése, ideértve a különböző ifjúsági szolgálatokat, pályaválasztási tanácsadókat, kulturális intézményeket, sportklubokat.

Feladatok:

- az oktatási-nevelési intézmények rendelkezzenek világosan lefektetett elképzelésekkel az alkohol, a kábítószer fogyasztás és az iskolán belüli erőszak, vagy egyéb előforduló bűncselekmények megelőzésével kapcsolatos teendőkről,
- lehetővé kell tenni, hogy a különböző tanulást és beilleszkedést segítő programok, a tanintézményen belül és kívül egyaránt elérhetőek legyenek a diákok számára,
- biztosítani kell, hogy az oktatási-nevelési intézményekben megfelelő színvonalú egészségügyi szociális szolgáltatásokat nyújtsanak a gyermekeknek, különös tekintettel a hátrányos helyzetű vagy szerényebb szociális helyzetben élőkre,
- előadások, szakmai programok szervezésével kell elősegíteni a veszélyforrások megismerését, a különböző szerek káros hatásait, és a bűnözéssel vagy az áldozattá válással való kapcsolatát,
- hatékony együttműködés kialakítása és a hatósági ellenőrzés szigorítása az élvezeti cikket árusító üzletekben és szórakozó helyeken,
- megkeresni annak a lehetőségét, hogyan lehetne a különböző települési rendezvények programjába beépíteni a bűnmegelőzéssel vagy az áldozattá válással kapcsolatos ismeretanyagot.

b) A családon belüli erőszak megelőzése

Tekintettel arra, hogy a családi élet nagyrészt falakon belül, a társadalom vigyázó szemei elől viszonylagosan rejtve zajlik, kiemelt jelentősége van annak, hogy a megfelelő szakemberek fel tudják tárni az élethelyzetekből eredő családi problémákat, mindazokat a veszélyeket, amelyek a családon belüli erőszak kialakulásához vezethetnek, súlyosan károsítva egyrészt a gyermekek fejlődését, másrészt a közbiztonságot. E tekintetben is kiemelt szerepe van az információnak, azaz, hogy a védőnőktől az orvosokon át a pedagógusokig, beleértve a szociális és gyermekjóléti területen dolgozó szakembereket is, megfelelő információval rendelkezzenek a családok helyzetéről, hogy időben meg tudják tenni a szükséges lépéseket. Ennek hatékony ellátása megköveteli, hogy a veszélyeztetett családokról állandóan frissített nyilvántartás álljon rendelkezésre, a változások nyomon követhetők legyenek, hogy megfelelően lehessen reagálni amennyiben szükséges. A kiépített jelzőrendszer segítségével már a kialakulását megelőzően meg lehet tenni a szükséges lépéseket, csökkentve a veszélyforrásokat.

Feladatok:

- szakemberek bevonásával fokozottan figyelemmel kell kísérni különösen a hátrányos helyzetű családok életkörülményeit, életvitelét,
- el kell érni azt, hogy a családon belüli erőszak ne maradjon a családon belül, azaz az áldozatok vegyék igénybe a hivatalos szervek segítségét a további hasonló cselekmények megelőzése érdekében,
- szoros együttműködést kell kialakítani a rendőrségnek, az önkormányzatnak és a szociális területen tevékenykedő szakembereknek.

c) Áldozattá válás megelőzése

Az áldozattá válás gyakorlatilag minden társadalmi réteget veszélyeztet valamilyen szempontból, legyen az egy gyermek, egy szenvedélybeteg, egy idős ember, valamilyen fogyatékossgal élő, vagy csak pusztán valamilyen vagyontárggyal rendelkező személy. A lakosság körében tudatosítani kell, hogy ne csak saját és családjuk személyi biztonságáról gondoskodjanak, hanem fokozottan ügyeljenek vagyontárgyaik biztonságára is. Meg kell értetni az emberekkel, hogy a megelőzés lényegesen olcsóbb, mint az utólagos kárelhárítás, vagyis még mindig olcsóbb egy modernbb zár felszerelése, vagy egy riasztóberendezés alkalmazása, mint később a lezajlott esemény után a kárérték töredékéért hosszú harcot vívni a biztosítókkal.

Feladatok:

- felvilágosító előadások szervezésével fel kell hívni a figyelmet a bűnözési technikákra, azokra a hibákra, amelyet a potenciális áldozatok elkövetnek és azokat a bűnelkövetők kihasználják,
- ösztönözni kell a civil szervezetek ez irányú tevékenységét, hogy saját programjaikon keresztül tudatosítsák tagjaikban a veszélyforrásokat.

d) Időskorúak veszélyeztetettsége

Az elmúlt időszakban elszaporodtak az időskorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények. Ezek „sikeréhez” nagyban hozzájárul az idősebb korból eredő látás, hallás, érzékelés csökkenés, melyet az elkövetők maximálisan kihasználnak. Külön problématerületet jelent és különösen veszélyes az idősekre nézve az a fajta bűnelkövetési forma, amikor valamely hivatalos szerv vagy szolgáltató képviselőinek adják ki magukat a bűnelkövetők, kihasználva az idősek hatóság iránti tiszteletét, vagy éppen tudatlanságát, ezáltal súlyosan megkárosítva őket. Csak teljes körű felvilágosító munkával érhető el, hogy az idős embereknek e tekintetben megfelelő biztonságérzetük alakuljon ki és megtegyék azokat a szükséges dolgokat, amelyek az áldozattá válást segítik megelőzni, pl.: a felhatalmazás, a megfelelő igazolvány, azonosító elkérése és ellenőrzése.

Feladatok:

- speciális felkészítő előadások szervezése kifejezetten időskorúak számára,
- keresni kell a lehetőséget, hogy az idős emberek aktívak, szellemileg frissek maradhassanak, ennek érdekében ösztönözni kell őket a közösségekben vagy közösségi programokban való részvétellel.

e) Szomszédok Egymásért Mozgalom

A Szomszédok Egymásért Mozgalom (SZEM) keretében biztosítható az, hogy legalább a szűkebb lakókörnyezetben az emberek figyeljék egymás tevékenységét, felfigyeljenek a gyanús vagy szokatlan változásokra. Az egészséges társadalmi

együttélés keretei kövessék egymás életvitelét, segítséget nyújtva egymásnak. Ez nem beavatkozást jelent a másik életébe, hanem egy olyan kvázi partnerkapcsolatot, aminek során egymást segítve akadályozzák meg a szomszédok az áldozattá válást.

Feladatok:

- a mozgalom céljainak megismertetése a lakossággal,
- a lehetséges eszközrendszer bemutatása, amely magában foglalja a figyelemmel kísérést, egymás figyelmeztetését, egymásnak történő segítségnyújtást.

f) Közterületek biztonságának fokozása

Az elmúlt évtizedekben jelentősen megváltozott a közúti közlekedés, lényegesen több az utakon a gépjármű, az utak zsúfoltabbak, fokozottabb a balesetveszély. Településünk elhelyezkedése, a rajta átmenő főútvonal miatt több veszélyforrást is jelent a lakosság számára. A közlekedési morál javítása és a közlekedési szokások átalakítása kulcsfontosságú ezen a területen. Nagyon nagy jelentősége van közlekedési eszköztől függetlenül a türelemnek és a toleranciának. Ha szükséges különböző szintű és fajtájú közúti korlátozásokkal kell elérni (sebesség, súlykorlátozás, stb.), hogy jobban vigyázzunk egymás testi épségére és vagyontárgyaira.

A közúti közlekedés mellett a másik fontos tényező a közterületek biztonságának javítása. Ennek elősegítésére tovább kell bővíteni a térfigyelő kamerarendszert a frekvenciált területeken, amely már az ország területén számos helyen és alkalommal bizonyította a bűnmegelőzés szempontjából a hatékonyságát.

Feladatok:

- a helyi közlekedés rendjének áttekintése, a szükséges korlátozások bevezetése,
- térfigyelő kamerarendszer bővítése,
- a polgárőrség és a közterületek biztonságának megteremtéséért tenni tudó és akaró egyéb társadalmi szerveződések támogatása.

XI. Együttműködés, tájékoztatás, kommunikáció

Már több alkalommal kiemelésre került a bűnmegelőzés szempontjából lényeges elem, az együttműködés. A koncepcióban foglaltak érvényesülése, megvalósulása akkor érhető el, ha a területi szintű és a településen belüli együttműködés megfelelő határfokkal működik. Ennek érdekében be kell kapcsolódnia a járási, kistérségi szintű bűnmegelőzési programokba, meg kell osztani egymással a felmerült gyakorlati problémákat, megoldandó kérdéseket. A térségi egyeztetést követően helyi szinten kell kialakítani az együttműködés legcélravezetőbb formáit. Támogatva a rendőrség munkáját meg kell erősíteni a helyi polgárőr egyesület tevékenységét, tudatos felvilágosító munkával felkészíteni a települési civil szervezeteket ezeknek a speciális feladatoknak a megoldására. A szükséges közös fórumok, előadások, bemutatók szervezésével tudatosítsuk a helyi társadalmi szervezetek valamennyi tagja számára, hogy saját

lehetőségeit figyelembe véve mit tehet a közbiztonság javítása és a bűnmegelőzés érdekében.

Az önkormányzatnak ki kell használni a rendelkezésre álló kommunikációs csatornákat, a helyi sajtó, az internetes felület, a különböző fórumok, a közmeghallgatások, sajtótájékoztatók adta lehetőségeket. Ennek segítségével épüljön ki egy lakossági jelzőrendszer, amely elősegítheti a megelőzést.

XII. A koncepció megvalósításának forrása

Mivel az önkormányzat kiemelt feladata a közbiztonság helyi feladatairól való gondoskodás, ehhez a szükséges forrást elő kell teremteni. Az önkormányzat támogatja a rendőrség, a polgárőrség, a polgári védelmi szövetség szervezetét és a helyi civil szerveződéseket. A költségvetés tervezésénél erre forrásokat kell elkülöníteni. Ezen túlmenően pályázatok benyújtásával, külső szponzorok, vállalkozások bevonásával kell feltárni az újabb forráslehetőségeket.

A közbiztonság javítása érdekében tovább kell folytatni a közvilágítás fejlesztését, valamint a térfelületei rendszer kiépítését. Erre szintén biztosítani kell az anyagi forrásokat a költségvetésben.

Szajol, 2014. május 29.

Szöllősi József
polgármester

Dr. Bartók László
jegyző